

الْحَمْدُ لِلَّهِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ

سرشناسه:	معصومی، علی، ۱۳۴۰
عنوان و نام پدیدآور:	درآمدی بر مناسبات روحانیت و دولت اسلامی با تأکید بر دیدگاه امام خمینی <small>علیه السلام</small> / علی معصومی.
مشخصات نشر:	قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی <small>صلی الله علیه و آله</small> ، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری:	۲۸۸ص.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۶۶۶-۲
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
یادداشت:	کتابنامه: ص. ۲۷۷ - ۲۸۵؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع:	خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹ - ۱۳۶۸. -- نظریه درباره اسلام و دولت و روحانیت
موضوع:	روحانیت: اسلام و دولت - ایران: اسلام و سیاست
موضوع:	روحانیت -- ایران -- فعالیت‌های سیاسی: سیاست و حکومت
رده بندی کنگره:	۱۳۹۱ ن ۶۶۶/۸ م ۲۲۳/۸ BP
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۴۵
شماره کتابشناسی ملی:	۳۰۳۴۷۵۷

درآمدی بر مناسبات روحانیت و دولت اسلامی
با تأکید بر دیدگاه امام خمینی رحمته الله علیه

علی معصومی

مرکز بین المللی
ترجمه و نشر المصطفی ص

درآمدی بر مناسبات روحانیت و دولت اسلامی با تأکید بر دیدگاه امام خمینی علیه السلام

مؤلف: علی معصومی

چاپ اول: ۱۳۹۱ش / ۱۴۳۴ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی صلی الله علیه و آله

● چاپ: فاضل ● قیمت: ۹۵۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۱۰۰۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

- قم، چهارراه شهدا، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸. تلفکس: ۰۲۵۱-۷۸۳۹۳۰۵۹
- قم، بلوار محمدامین، سه‌راه سالاریه. تلفن: ۰۲۵۱-۲۱۳۳۱۰۶ - فکس: ۰۲۵۱-۲۱۳۳۱۴۶
- تهران، خیابان انقلاب، بین خیابان وصال شیرازی و قدس، نبش کوچه اسکو، پلاک ۱۰۰۳. تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۷۸۹۲۰
- اصفهان، خیابان مسجد سید، نرسیده به خیابان آیت‌الله زاهد. تلفن: ۰۹۱۳۳۰۰۵۷۵۴
- مشهد، خیابان امام رضا علیه السلام، خیابان دانش شرقی، بین دانش ۱۵ و ۱۷. تلفن: ۰۵۱۱-۸۵۴۳۰۵۹

www.miup.ir

admin@miup.ir

با سپاس از دست‌اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

- آماده‌سازی: سید کاظم عمادی مجد ● صفحه‌آرایی: سید جاوید حسینی ● ناظر فنی: سید مهدی عمادی مجد
- ویراستار: سید محمد بصام ● طراح: مسعود مهدوی ● ناظر تولید: جعفر قاسمی ابهری
- نمونه‌خوان: سید مجتبی هاشمی کنتی ● کنترل نهایی: باقر شکری ● ناظر چاپ: نعمت‌الله یزدانی

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فراروی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که همه، به نوعی برخاسته از مسؤولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پایبندی به دین و سنت، در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌کند. از این رو مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و عمق و اصالت اندیشه‌های ناب، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت تمامی بنیان‌گذاران این شجره طیّبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی رحمته‌الله و مقام معظم رهبری دام ظلّه العالی است.

«جامعة المصطفیٰ رحمته‌الله العالمية» برای تحقق این رسالت خطیر و در مسیر نشر معارف ناب محمدی رحمته‌الله «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ رحمته‌الله» را تأسیس کرده است. اثر حاضر که حاصل تلاش فاضل گرامی حجة‌الاسلام والمسلمین علی معصومی است، کوششی است در به ثمر رساندن گوشه‌ای از این اهداف متعالیه. در پایان لازم می‌دانیم از همه عزیزانی که در مسیر نشر این کتاب سهمی داشته‌اند، تقدیر و تشکر نموده و تمامی ارباب فضل و معرفت را به یاری خواننده تا ما را از دیدگاه‌های سازنده خویش بهره‌مند سازند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفیٰ رحمته‌الله

فهرست

۱۳ مقدمه
	بخش اول: کلیات و مبانی
۲۱ فصل اول: مفهوم‌شناسی
۲۱ روحانیت
۲۱ ۱. معنای روحانیت
۲۲ ۲. سابقه تاریخی
۲۲ الف) روحانیت در دین یهود
۲۳ ب) روحانیت در مسیحیت
۲۵ ج) روحانیت در اسلام
۲۵ ۳. واژه‌های مرتبط
۲۶ الف) مبلغ
۲۶ ب) محدث یا راوی
۲۷ ج) فقیه
۲۸ د) مجتهد
۲۹ ه) مرجع تقلید
۲۹ و) سایر واژه‌ها
۳۰ ۴. مفهوم روحانیت
۳۰ دولت اسلامی
۳۰ ۱. واژه‌های مرتبط
۳۱ الف) نظام سیاسی (Political system)
۳۱ ب) دولت (state)
۳۲ ج) حکومت (Government)
۳۳ ۲. مفهوم دولت اسلامی

۸.....درآمدی بر مناسبات روحانیت و دولت اسلامی با تأکید بر دیدگاه امام خمینی (ره)

۳۳۳. ارکان دولت اسلامی
۳۴ مناسبات
۳۷ فصل دوم: مبانی نظری
۳۷ ۱. اسلام و اجتماع
۳۹ ۲. اسلام و تأسیس دولت
۴۰ ۳. اسلام و روحانیت
۴۰ الف) ادله ضرورت وجود روحانیت
۴۳ ب) روحانیت و جامعه
۴۵ ۴. مشروعیت دولت‌ها
۴۸ ۵. همکاری با دولت‌ها
۴۹ الف) ادله مخالفان همکاری علما با دولت‌های جائز
۵۰ ب) ادله جواز همکاری با سلطان جائز
۵۴ ۶. سیره علما در رفتار با دولت‌ها در گذر تاریخ
۵۴ ۱-۶. دوره جدایی (از آغاز عصر غیبت تا سقوط خلافت عباسی)
۵۷ ۲-۶. دوران ارتباط و همکاری نسبی (از سقوط خلافت عباسی تا آغاز دوره پهلوی)
۵۷ الف) بهره‌گیری از فرصت (دوره مغولان)
۵۹ ب) تعامل با حکومت (دوره صفویه)
۶۴ ج) دوران فترت (افشاریه و زندیه)
۶۵ د) تعامل انتقادی (دوران حاکمیت قاجاریه)
۶۹ ۳-۶. دوران تقابل و تضاد با حکومت (دوره پهلوی)
۷۰ الف) تنوع مواضع
۷۱ ب) تقابل هماهنگ
۷۴ ج) مبارزه تمام‌عیار

بخش دوم: نظریه‌ها

۷۹ مدخل
۸۱ فصل اول: پیوند دین و سیاست و حاکمیت دولت (دولت‌سالاری)
۸۱ خاستگاه نظریه
۸۱ ۱. قداست سلطنت و اقتدار شهریاران
۸۶ ۲. قداست خلافت و اطاعت از اولی‌الأمر
۸۸ ۳. همکاری علمای شیعه با پادشاهان و تقویت و تأیید آنها در طول تاریخ غیبت
۹۰ بررسی نظریه از دیدگاه اهل سنت
۹۱ بررسی نظریه از دیدگاه شیعه
۱۰۱ فصل دوم: پیوند دین و سیاست و حاکمیت روحانیت (روحانیت‌سالاری)
۱۰۱ مدخل